

Peterburi Teataja

Peterburi Eesti Kultuuriseltsi, Jaani koguduse ja Jaani Kiriku Fondi väljaanne

Advendi- ja jõulutervitus AD 2022

Ta tõi ilmale oma esimese poja ning mähkis Ta mähkmetesse ja asetaski sõime, sest nende jaoks polnud majas kohta. Luuka 2, 7

Taas on advendiaeg ja see viib meid jõuludesse. Sellel aastal tahan pühitseda jõulud Pühal Maal ja palvetada selles paigas, kus Maarja tõi ilmale oma esimese poja. Oleme viimastel aastatel saanud uusi kogemusi – stabiilsus ja rahu on vahetunud ebakindluse ja muredega. Muutused on toimunud läbi ajaloo. Meie süda tuksub, me hingame sisse ja välja, me oleme ärkvel ja heidame magama. Meid saadab päeva ja öö rütm, me ootame kevadet ja talve, suve ja sügist. Ometi on igal päeval ja aastal uus ootus. Advendiajal on meil palju tegemist aga ärgem unustagem – jõulud ei jää kunagi tulemata. Advendi ja jõulude sisu on alati sama. Tõeline rõõm on see, mis ei kao ka kõige süngemas öös. Taas süütame esimese, teise, kolmanda ja neljanda adventiküünla ja siis ongi jõulud – valgus ja rõõm.

Pidasin oma esimese jõulujutluse Kuusalu kirikus aastal 1970. Ütlesin siis: „Jõulud on kaunid pühad, aga kui me ei lähe ise koos karjastega Petlemma, on nad nagu tehtud jõulud. Keegi on nad meile valmistanud. Keegi tegi piparkoogid, keegi tõi kuuse, keegi laulis jõululaule, keegi

luges jõuluevangeeliumi – ja mis kõige kurvem, keegi läks karjastega ilma minuta Petlemma. Me võime saavutada väliselt kirkad ja tujuküllased päevad, võime vägijookidega kruvida oma meeleolu näiliselt kõrgele. Südames aga ei ole kohta jõululapsele. Me ei läinud koos karjastega Petlemma otsima ja leidma Önnistegijat. Need ei ole aga enam jõulud! Ometi võib pidada jõulusid suurimas vaesuses ja isegi kuulirahhe all. See on siis, kui minnakse koos karjastega ja tullakse Jumalale au andes ja Teda kiites. Selle nimel tasub minna otsima. Siis ei ole enam esmatähtsad kingitused ja särav kuusk, vaid hoopis Önnistegija, kelle leidsime sõimest. Siis võime tunda täielikku jõulurõõmu, kui läheme koos Temaga edasi, seisame risti all ja oleme tunnistajaks ülestõusmisest. Seal muutuvad jõulud täielikuks. Siis on jõulud, mis iial ei lõpe!“

Maarjaja Joosepolid tulnud oma kodulinnast Naatsaretist Juudamaale Petlemma, kuna Joosep oli Taaveti suguvõsast ja pidi rahvaloenduseks sünnilinna minema. Seal oli palju rahvast. Joosep ja Maarja pidid endale leidma öömaja. Joosep oli Naatsaretis lugu-

peetud meister, aga mitte jõukas mees. Nüüd pidi ta koos oma lapseotel kihlatuga jätma töö ja elama säästudest. Petlemma jõudes tuli leida ulualune. Meie esivanemad tõid oma lapsi ilmale saunas, sest seal oli puhas ja soe. Maarja pidi tooma oma esimese poja ilmale koogas. Tänu sellele on see koht alles praeguseni.

Sellega ei olnud katsumused veel lõppenud – Joosep koos oma naise ja vastündinud imikuga pidid ennast varjama tagakiusajate eest ning elama võõral maal, kust nad alles aastaid hiljem said pöörduda tagasi oma koju Naatsaretti. Hea, et Joosep oli puusepp, tubli töömees leiab igal pool tööd ja leiba, aga kerge ei olnud ei tema ega Maarja ega ka Jeesuse elu kindlasti mitte. Jeesusel ei olnud kohta siin maailmas ja Ta löödi risti. Jumalale, kes on meile jõuluimena iseennast kinkinud, et meie Tema vaesusest rikkaks saaksime.

Minu pinginaabri ema, Laine Sundja kirjutas:

*Armastus lihtsana maailma
sündis, kusagil Petlemma tallis.
Mõni karjus vaid rõõmu sest
tundis, vähestel oli Ta kallis.
Armastus tuli ja näljaseid söötis,
viimase pala Ta jagas.*

*Murtud südameid hellalt ta
trööstis, ometi põlati teda.
Armastus täna su kõrval on veel
– Jeesus koos sinuga astub.
Peatu, sõber, peatu kord teel.
Armastus võta vastu!*

Sellel aastal on meie palveks jõulurahu. Oma eestpalves kannan Jumala ette EELK Peterburi Jaani koguduse õpetaja Konstantin Subbotini ja tema pere!

Soovin kõigile jõulurahu

Tiit Salumäe
EELK Piiskop

**HÄID JÕULE
JA HEAD UUT
AASTAT!**

EESTI MUINSUSKAITSE SELTS 35

Eesti Muinsuskaitse Selts, kellega nii Eesti Lipu Selts kui Jaani Kiriku Fond Peterburis on juba aastaid muinsuskaitsealast koostööd teinud, tähistab oma 35. sünnipäeva.

Tänavuse Tullio Ilumetsa muinsuskaitse auhinna saaja on skulptor Mati Karmin, kellega Peterburi eestlastel on läbi aegade olnud tihe koostöö. Peterburi Eesti Peakonsulaadi ja Jaani Kiriku Fondi poolt telliti 1999. aastal Eesti ühelt väljapaistvamalt skulptorilt Mati Karminilt majale Kroonlinnas, kus Lydia Koidula oma viimased aastad elas, kaunis mälestustahvel. Ajaloohuvilistele teadmiseks, et mälestustahvel sai paigaldatud skulptor Mati Karmini, arhivaar Peep Pillaku ja konsul Jüri Trei diplomaatiliste läbirääkimiste tulemusel Peterburi võimudega ning kohaliku Eesti kultuuriseltsi juhatuse liikmete aktiivsel kaasabil. Üritusele olid kutsutud Eesti kultuuriminister, mitmed linnapead ja diplomaatilise korpuse esindajad. Teine Mati Karmini töö, mis telliti Jaani Kiriku Fondi algatusel ja koostöös

Eesti Vabariik 100 toimkonnaga oli mälestustahvel nendele tublidele kaasmaalastele, kes 1917. aprillis Petrogradis Eestile autonoomia välja võitlesid. 2017. aastal Peterburi Jaani kirikus toimunud mälestustahvli ja ajaloonäituse pidulikul avamisel osalesid peaminister Jüri Ratas ja EELK peapiiskop Urmas Viilma ning mitmed Eesti silmapaistvad muusikud ja muusikakollektiivid.

Muinsuskaitse liikumine oli Eesti uue ärkamise esimesi, varajasi ilminguid. 18. oktoobril 1986 kogunes Tallinna lähedale Jüri kirikaeda tosinkond muinsuskaitseklubi, et teha korda pühakoja ümber asuvaid haudu. Järgnenud koosolekul otsustati rajada Eesti Muinsuskaitse Selts.

Enne ülemaalse seltsi sündi toimusid klubide koosolekud veel Tallinna Kinomajas, kus m.h. kõlasid Villem Raa-

*EELK peapiiskop emeeritus Andres Pöder.
Foto Peeter Hütt, Tippfoto*

mi, Jaan Krossi, Lennart Mere mõtted, seejärel Keila kirikaia ja kirikus, mis lõi pretседendi: suur ilmalik üritus pühakojas. Eesti Muinsuskaitse Seltsi asutatav kogu toimus 12. detsembril 1987 Tallinnas Ametiühingute Majas, mille lõpul lauldi hünni asemel ja Veljo Tormise eestvõttel „Suure tamme laulu“.

Muinsuskaitse liikumise kõrghetkeks kujunesid Tartu muinsuskaitsepäevad aprillis 1988, mil toodi rohkel hulgal tänavale sinimustvalged lipud. Muinsuste muinsus, mis taastada tuli, oli – Eesti Vabariik. Loodi kihelkondlikke muinsuskaitse seltsi, kes asusid taastama Vabadussõja ausambaid.

Kolme ja poole aastakümne jooksul on EMS hoidnud

rahva ajaloomälu, ühendanud ning innustanud vabatahtlikke korrastama ja püstitama mälestusmärke, toonud unustuse hõlmast mälestusväärseid paiku ja inimesi, teinud ettepanekuid muinsuste võtmiseks riikliku kaitse alla.

EMS-i aastapäeva tähistati 12. detsembril Tallinna Lennusadamal. Ülevaate EMS tööst ja tegemistest andis seltsi esimees Peep Pillak. Tervituskõnega esines Vabariigi President Alar Karis. Musitseerisid Ants ja Kärt Johanson ning Juhhan Uppin.

EMS tunnustas oma juubelimedaliga: Alar Karis, Sirje Karis, Urmas Viilma, Andres Pöder, Stefanus jt.

*EMS 35 Lennusadamal tseremoonial.
Paremalt EV president Alar Karis, EMS juhatuse esimees Peep Pillak ja juhatuse liige Priit Herodes.
Foto Peeter Hütt, Tippfoto*

PETERBURI EESTLASED

Peterburi eestlased – igavesed tragid, laulavad ja tantsivad, mis vanus neile teeb! Kui ka mõni langeb igaviku saagiks, teistes seda suurem elujanu keeb. Iga meie kontsert, üritus või näitus pühendatud sulle, kauge kodupaik, Peterburi elu ühiskondlik nähtus, meie uhkus, rõõm (ja pisarate maik). Kallis saatuskaaslane, jonnakas ja kange, isegi kui lukus kodu su ees, tragiduse traagikat naeratades kannad, igatsuse igavikku peidad enda sees.

Mihkel Štokalenko

UUDISED

MEEDIARUUM 2022

Välisministeerium ja Kodanikuühiskonna Sihtkapital korraldasid Tallinnas väliseesti ajakirjandusväljaannete esindajatele ühisürituse „Meediaruum 2022“.

Tutvuti ERR-i hoone ja seal töötavate inimestega, osaleti mitmes kultuuriprogrammis, korraldati vestlusring meie diasporaameedia oleviku ja tuleviku üle, tutvustati Eesti väliskogukondade ja diasporaaliikmete uuringu tulemusi, toimus virtuaalfoorum jpm.

Ürituse koordinaatorid olid Sandra Paulus ja Kadri Linnas.

Цикл передач «Эстонский Петербург»

На канале ETV+ с большим успехом прошел премьерный показ цикла документальных фильмов «Эстонский Петербург».

«Эстонский Петербург» – серия передач о роли выходцев из Эстонии в истории столицы Российской империи.

Когда-то Петербург был вторым по численности эстонского населения после Таллинна. Когда-то он был столицей огромной империи, куда выходцы из эстонских земель стремились за образованием, карьерой и новой жизнью. Часто им улыбалась удача, а трудолюбие помогло прийти к успеху.

Героями и темами цикла передач «Эстонский Петербург» стали замечательные, яркие личности, факты их биографии и творения. Перечислим лишь часть из них: лейб-медик двух императоров Филипп Карель, живописец Йохан Кёлер, мореплаватели Крузенштерн и Коцебу, мореплаватели Крузенштерн и Беллинсгаузен, ученые Паррот, Струве, Бэр, Видеман, архитектор Андрей Штакеншнейдер, генерал Александр Бенкендорф и история его взаимоотношений с Пушкиным, создание петербургской эстонской церкви, автор гимна Рос-

сии Алексей Львов, фотограф Карл Булла и «роковой монумент» Адамсона к 300-летию дома Романовых, великий атлет Георг Лурих и соро-

катысячная эстонская манифестация в поддержку автономии Эстонии на Невском проспекте в марте 1917 года, автор первого герба

Советской России, первых купюр и первых советских марок художник Гюнтер-Фридрих Рейндорф, а также капитан ледокола «Красин» Карл Эгги, спасший легендарную экспедицию Умберто Нобиле и, конечно же, родившийся в Петербурге величайший баритон Георг Отс.

Несмотря на сложнейшую геополитическую ситуацию и логистические сложности, проект состоялся, съемки в Петербурге и Эстонии прошли в 2021 и 2022 году. Автор идеи и продюсер – Владимир Павлов, автор сценария и режиссёр (1–7 серия) – Екатерина Додзина, режиссер 8 серии – Андрей Радин, ведущий – Илья Нартов, оператор-постановщик – Дмитрий Кувалдин. Консультанты проекта – председатель Санкт-Петербургского общества эстонской культуры Вийу Федорова, член правления Санкт-Петербургского общества эстонской культуры Вероника Махтина, дипломат Юри Трей.

Все 8 серий доступны для просмотра на сайте ETV+ по ссылке: <https://etvpluss.err.ee/otsing?phrase=эстонский%20петербург>

Создатели фильма желают всем приятного просмотра!

Вийу Федорова

Юри Трей

Илья Нартов

Кадры из фильма «Эстонский Петербург»

Красота вышивки и танца

Фольклорная группа «Neevo» Санкт-Петербургского общества эстонской культуры провела активную серию выступлений.

Ансамбль 7 ноября принял участие в гала-концерте «Мы вместе» на прославленной сцене БКЗ «Октябрьский» с постановочным танцем «Kalamees».

Коллектив совершил гастроли 19 ноября в Великий Новгород, где выступил на Областном фестивале национальных культур «Территория дружбы» в Новгородской областной филармонии им. А. С. Аренского с премьерой танца «Ukuaru valss» на музыку Арво Пярта и танцем «Kalamees».

По приглашению Российского этнографического музея эстон-

ская культура была представлена в проекте «Россия в узорах». Два дня, 10 и 11 декабря, с мужской вышивкой посетителей музея знакомила мастерица Елена Падьюс, а «Neevo» в Мраморном зале подарило зрителям пред рождественское настроение, выступив с большой разнообразной программой.

Мастер-класс по эстонским танцам коллектив дал студентам 17 декабря на площадке ежегодного межкультурного фестиваля «ДОМ: Давай Откроем Мир» в главном корпусе СПбГЭУ, где на один вечер свои квартирники устроили представители разных стран и культур.

Вероника Махтина

REIN LAUL In Memoriam

7. detsembril lahkus Peterburis elanud eesti helilooja ja muusikateadlane Rein Laul.

R. Laul sündis 20. märtsil 1939 Tallinnas. Lõpetas 1958 Tallinna Muusikakooli klaverierialal Hilja ja Olmi klassis. Seejärel asus õppima Leningradi. Lõpetas 1964 sealse konservatooriumi muusikateaduse (Ada Schmitke kl.) ja 1967 kompositsiooni erialal (Vadim Salmanovi kl.).

1970 kaitses kandidaadiväitekirja, mis käsitles Arnold Schönbergi kompositsionistiili ja tehnikat. 1990 Moskva konservatooriumis kaitses doktoriväitekirja teemaks oli „Motiivi loogilised funktsioonid vormikujunduse protsessis“.

R. Laul on aastast 1970 olnud Peterburi konservatooriumi teooriaõppejõud, õpetanud muusika-

analüüsi, harmooniat ja polüfooniat (aastast 1993 professor). Tema arvukad mõtteksad ja süvitsi minevad uurimused on puudutanud eelkõige 20. sajandi heliloojate loomingut (Schönberg, Webern, Hindemith, Šostakovič, Debussy). Tähelepanu all on olnud ka Viini klassikute pärandi analüüs. Omapäraseid analüütilisi vaatenurki näeb kasvõi mõnes uurimisteemas seotuna Beethoveniga – „Malestrateegia elemendid Beethoveni muusikas“ või „Huumor Beethoveni muusikas“.

R. Laul pidas tihedalt sidet eesti muusikaeluga. Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias pidas ta külalisloenguid, esines ettekanetega muusikakonverentsidel.

2009 omistati talle Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia audoktori kraad. Peterburi konservatooriumi aspirantuuris on Laulu juures õppinud mitmed eesti muusikateadlased – Mart Humal, Andres Pung, Margus Pärtlas.

Eesti keeles on temalt ilmunud „Eesti mõtteloo“ sarjas teadustööde raamat „Sissevaateid muusikasse“ ja raamat „17 etüüdi Beethoveni muusikast“.

Heliloojana on Laul loonud rida sümfoonilisi ja kammerteoseid. Hästi on mees 1960-te alguses eesti muusikas värske tuulena mõjunud „uue laine“ heliloojate esilekerkimine, kelle seas oli ka Rein Laul. Tema helitöödest on tuntumad Kontsert keelpilliorkestrile, *Musica*

trista Šostakoviči mälestuseks, 3. klaverisonaat, soolokantaat „Valitud kohad ja järeltus“. Klaveriloomingu aktiivsemaks esitajaks on olnud Peterburi väljapaistev pianist, helilooja poeg Peeter Laul.

Rein Laulu näol oleme kaotanud aktiivse ja mõtteerka loov-inimese, eesti muusikaanalüüsi traditsioonide rajaja, Peterburi ja Eesti pikaajaliste muusikasuhete elushoidja.

Sügav kaastunne
lahkunu omastele.

*Alo Põldmäe,
helilooja ja muusikaloolane
Peterburi Eesti Kultuuriselts,
Peterburi Jaani Kogudus ja
Peterburi Jaani Kiriku Fond*

11.01. Elvira Reiman
21.01. Tatjana Sigatševa
08.02. Alexander Part

12.02. Irina Minina
19.02. Elfrida Fedoseeva
22.02. Evi Milaštšenko

• • •

Сердечно поздравляем с 90-летним юбилеем ЛЕОНИДУ БРАШКИНУ, внесшую огромную лепту в становление и развитие Санкт-Петербургского общества эстонской культуры и прихода Св. Иоанна. Благодарим за многолетний неутомимый труд в качестве руководителя фольклорной группы «Neevo», кружка эстонского рукоделия, а также в роли неустанного видеооператора, зафиксировавшего жизнь петербургских эстонцев. Elagu Peterburi eesti naised!

Яани Кирик Санкт-Петербург
Декабристов 54а

РОЖДЕСТВО

24 декабря 13:00
ОДНАЖДЫ В ДЕКАБРЕ
Музыка из мультфильмов
и кино для детей

24 декабря 19:00
МУЗЫКАЛЬНОЕ БОГОСЛУЖЕНИЕ
с участием камерного хора Festino
и камерного хора Политехнического
Университета Петра Великого

25 декабря 13:30
ГЛАВНОЕ РОЖДЕСТВЕНСКОЕ БОГОСЛУЖЕНИЕ

25 декабря 15:30
ПРИХОДСКОЙ ПРАЗДНИК

... ибо ныне родился вам
в городе Давидовом Спаситель,
Который есть Христос Господь

Евангелие от Луки 2:11

Местная религиозная организация «Эстонский Евангелическо-Лютеранский приход Святого Иоанна в Санкт-Петербурге»

Kiriflitud teated

Peterburi Jaani koguduse jumalateenistused toimuvad igal pühapäeval Peterburi Jaani kirikus (ul. Dekabristov, 54a). algusega kl. 13.30.

Jumalateenistused peavad pastorid Konstantin Subbotin ja Feodor Tulõnin (vene keeles).

Teisipäeviti toimuvad õhtused jumalateenistused vesper (peab kateheet Mihhail Repin).

Orelimängijad – Sergei Varšavski, Anton Tšernjaev.

Toimetus: Jüri Trei, Veronika Mahtina
Vastutav väljaandja: Peterburi Jaani Kiriku Fond
Täname abi ja toetuse eest SA Kodanikuühiskonna Sihtkapitali